

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії,
ректор ДНУ
Сергій ОКОВИТИЙ
« 25 » 2025 р.

**ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ З ГЕОГРАФІЇ**
для вступу на навчання для здобуття
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на основі ПЗСО або НРК5

Дніпро - 2025

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму індивідуальної усної співбесіди з географії розроблено на основі чинної програми НМТ, що відповідає програмі ЗНО з географії, затвердженій наказом МОН України № 696 від 26.06.2018 р.

Метою індивідуальної усної співбесіди з географії є оцінка рівня володіння вступником компетенціями, зокрема, оцінка здатності:

- визначити рівень набутих знань і умінь;
- оцінити сформованість комплексного, просторового, соціально орієнтованого уявлення про Землю на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів;
- встановити здатність застосовувати географічні знання та набуті вміння для аналізу природних, суспільних і господарських процесів, подій та явищ;
- встановити ступінь сформованості географічних компетенцій, географічної культури.

2. ТЕМИ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Загальна географія

Географія як система наук. Об'єкт дослідження географічної науки. Поняття «геосистема». Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі. Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Вітчизняні вчені-географи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.

Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта». Орієнтування за місцевими ознаками, поняття «азимут». Використання азимутів. Картографічні проекції та спотворення. Елементи градусної сітки. Способи картографічного зображення об'єктів і явищ на загальногеографічних та тематичних картах. Види масштабу. Класифікація карт.

Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», «платформа», «плита», «складчаста область». Будова та типи земної кори, гірські породи й мінерали, що її складають. Корисні копалини, їх класифікація за походженням. Геологічне літочислення, геологічний вік. Рухи літосферних плит. Землетруси. Вулканізм і вулкани, гейзери. Сейсмічні пояси Землі. Основні форми земної поверхні: гори і рівнини. Найвищі та найдовші гори світу. Рельєф дна Світового океану.

Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері. Сонячна радіація, її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Температура земної поверхні та повітря. Атмосферний тиск: причини і наслідки його зміни у тропосфері. Вітер: причини виникнення, напрямки, сила, швидкість, їх визначення. Роза вітрів. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони й антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Погода, добові та сезонні коливання її метеорологічних елементів. Поняття «клімат». Кліматична карта. Кліматичні пояси та області: Кліматодіаграми.

Поняття «гідросфера» та її основні складові. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Острови в океані. Водні маси. Рухи води в Світовому океані. Життя в океанах і морях. Багатства вод Світового океану. Води суходолу, чинники їх нерівномірного розподілу. Річка: річкова система, басейн річки, річкова долина. Найдовші річки. Пороги і водоспади. Живлення, водний режим і робота річок. Озера, їх різноманітність за площею, походженням озерних улоговин, солоністю: Найбільші і найглибші озера земної кулі. Болота, особливості їх утворення та поширення. Штучні водойми і водотоки. Льодовики. Підземні води. Термальні і мінеральні води.

Поняття «біосфера», її межі. Складові біосфери, особливості їх поширення на земній кулі. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Біологічні ресурси. Ґрунт. Ґрунтотвірні чинники. Типи ґрунтів. Карта ґрунтів.

Природні комплекси як наслідок взаємозв'язків між компонентами природи. Загальні закономірності географічної оболонки. Сучасний етап розвитку географічної оболонки. Антропосфера. Природні зони Землі, їх особливості. Азональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людини.

II. Географія материків і океанів

Особливості фізико-географічного положення океанів (Тихий, Атлантичний, Індійський, Південний, Північний Льодовитий). Історичні відомості про освоєння та дослідження різних частин Світового океану. Походження океанічних западин унаслідок руху літосферних плит. Геологічна будова та рельєф дна океанів. Характерні риси клімату. Властивості водних мас та океанічні течії. Своєрідність органічного світу океанів. Природні ресурси океанів та їх використання.

План географічної характеристики материка (Євразії, Північної Америки, Південної Америки, Африки, Антарктиди, Австралії). Географічне положення материка. Дослідження материка. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу: головні річкові системи, озера, басейни підземних вод. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їх розміщення.

Стихійні явища природи. Екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

III. Фізична географія України

Географічне положення, формування території України. Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси. Клімат і кліматичні ресурси. Води суходолу і водні ресурси. Ґрунти та ґрунтові ресурси. Рослинний і тваринний світ України. Ландшафти України. Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення. Природно-заповідний фонд України. Національна екологічна мережа.

IV. Населення України та світу

Демографічні процеси та статеві-віковий склад населення світу та України. Розселення. Етнічний склад населення. Релігійний склад населення. Зайнятість населення в світі й Україні.

V. Україна і світове господарство

Національна економіка. Поняття «економічний розвиток» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП. Секторальна модель економіки країни. Форми суспільної організації виробництва. Чинники розміщення виробництва. Форми просторової організації національної економіки.

Світове господарство. Сільське господарство. Лісове господарство. Добувна промисловість. Виробництво та постачання електроенергії. Металургійне виробництво. Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів. Виробництво машин та устаткування. Виробництво тканин, одягу, взуття, харчових продуктів. Транспорт. Туризм. Торгівля. Фінансові послуги. Комп'ютерне програмування. Наукова діяльність. Освіта. Охорона здоров'я.

VI. Регіони та країни

Країни світу: економіко-географічна характеристика: Німеччина. Франція. Велика Британія. Італія. Польща. Білорусь. Росія. Японія. Китай. Індія. Австралія. Сполучені Штати Америки. Канада. Бразилія. Єгипет. Південна Африка (ПАР).

VII. Глобальні проблеми людства. Сталий розвиток

Поняття про глобальні проблеми людства, причини їх виникнення. Проблема війни і миру. Проблема тероризму. Екологічна проблема.

Сировинна й енергетична проблеми. Демографічна й продовольча проблеми. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються. Взаємозв'язок глобальних проблем. Роль світової громадськості та міжнародних організацій у їх розв'язуванні. Сталий розвиток — стратегія людства на XXI століття

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЗАВДАННЯ СПІВБЕСІДИ

Індивідуальна усна співбесіда проводиться за білетами, складеними відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з географії, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, за методикою, визначеною закладом вищої освіти.

Співбесіда проходить в усній формі.

Кожний білет складається з 5 тестів, що включають питання змістовних блоків програми.

Оцінювання співбесіди здійснюється за 100-200 бальною шкалою.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати за співбесіду розраховується за формулою: $100 + 5 \times 20 \text{ б.} = 200 \text{ б.}$

Позитивною вважається оцінка не менше 120 балів.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання завдань:

Бали	Характеристика відповіді
0	Невірна відповідь
20	Вірна відповідь

5. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Безуглий В.В., Костащук І.І. Географія: еокомплексна підготовка до зовнішн. незалежн. оцінювання / В.В.Безуглий, І.І.Костащук. — К.: Генеза, 2020. — 304 с.: іл.

2. Географія (рівень стандарту) : підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. освіти / В.В.Безуглий, Г.О.Лисичарова. — К.: Генеза, 2024. — 176 с.: іл.

3. Географія (рівень стандарту) : підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти / В.В.Безуглий, Г.О.Лисичарова. — К.: Генеза, 2018. — 192 с.: іл.

4. Колісніченко В.М., Солод В.І. Географія: тренувальні тести для підготовки до ЗНО. — К.: Генеза, 2013. — 96 с.: іл.

5. Дітчук І.Л., Заставецька О.В., Ткач Д.В. Географія України: навч. посібник. — Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2006. — 168 с.

6. Жупанський Я.І. Словник термінів і понять з географії. — Чернівці: Технодрук, 2006. — 192 с.

7. Масляк П.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу. — К. : Лібра, 1996. — 328 с.

8. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Географія. Довідник, тестові завдання / За ред. С. Г. Коберніка. - Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В. – 2023. - 888 с.

9. Географія в опорних схемах, таблицях та картосхемах. 6-11 класи: Навчальний посібник / С. Г. Кобернік, Р. Р. Коваленко; за ред. С. Г. Коберніка. - Кам'янець-Подільський: Абетка, 2020. - 376 с.

10. Федоруц М. Географія. ЗНО 2024. Комплексне видання: Видавництво «Підручники і посібники», 2023 – 688 с.